

"בְּרֵאשׁוֹן בְּאַרְבַּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֲדָשׁ בְּעֶרְב׃ תֹּאכְלוּ מִצֵּת עַד יוֹם הָאֶחָד וְעֶשְׂרִים לַחֲדָשׁ בְּעֶרְב׃" (שמות י"ב י"ח), [ושאר הימים, אם רצה לאכול שאר דברים בלא לחם הרשות בידו]. ועיסת הכלבים, כשהרועים אוכלים ממנה, היא נקרא לחם, וכשהיא מצה יוצאים בה ידי חובת מצה בליל פסח.

לאפות ביום טוב עבור חיל המלך

המלך הטיל על ישראל הדרים בכפרים לאפות ולבשל עבור בני חילו אנשי מלחמתו, ושאלו את רב הונא, אם מותר לאפות ולבשל עבורם ביום טוב.

השיב רב הונא, שאם מקפידים הם שלא לתת ממאכלם לישראל כלל, נמצאת האפיה עבורם בלבד, והיא אסורה ביום טוב. אבל אם אינם מקפידים בכך, ונותנים ממאכלם לילדי ישראל, נחשבת האפיה והבישול גם עבור ישראל, והכל מותר, כי כל דבר ודבר שאופים ומבשלים, ראוי הוא לילדי ישראל המקבלים מהם, ונמצאת האפיה לישראל.

וכבר נתבאר שכן דעת רב הונא. אבל לדעת רב חסדא, אין היתר לאפות אלא כשיעור שיאכלו ילדי ישראל, וכל מה שמוסיף על כך, הוא אפיה ובישול לנוכרים, האסורים ביום טוב^א.

ולהלן יתבאר בעזה"י, שרבי יהושע בן לוי חולק על רב הונא, ואומר, שאין עושים מלאכה ביום טוב, אלא כשהיא לישראל בלבד.

עגל ששחטו עבור הבלשת

מעשה בשמעון התַּמְנִי^ב, שלא בא אמש, [כלומר, בין הערבים של יום טוב], לבית המדרש.

בשחרית מצאו רבי יהודה בן בבא ושאלו – מפני מה לא באת אמש לבית המדרש.

ענה לו שמעון התימני – בלשת, כלומר, חיל גדול של גדודי נכרים, שמחפשים ובולשים לשלול שלל באה לעירנו, ובקשה לחטוף את כל העיר, ושחטנו להם עגל, והאכלנום,

^א כן פירש רש"י. ואומר ר"י, דלא פליגי, דשאני עיסה, דחציה של נכרי וחציה של ישראל, דישראל מצי למפלגה ולאפות חלקו, אבל הכא מיירי שהיה הקמח לבני חילא, אלא שטורח אפייה הוה רמי אבני באגא, הלכך לא היו יכולין ליקח כלל מן הקמח קודם האפייה לאפותו לצורך התינוק, אבל אחר כך שאפו בשביל החיל, אז לא קפדי. וכן בעגל דבסמוך, לא שייך אפשר למפלגיה, שנתנו משלהם ומשום הכי אם היו לוקחין ממנו היו מקפדין, אם לא על ידי טורח הבשול כדרך מבשלים, שאוכלין מעט מן הבשול. להכי פריך אדרב הונא מהכא. [תוס'].

^ב מתמנת היה, כדכתיב "שְׁמֹשׁוֹן חֲתָן הַתַּמְנִי" (שופטים ט"ו ו'). [רש"י].